

KULTŪRA

MENAS ✎ LITERATŪRA ✎ MOKSLAS

Žiemos vėjas

Nuostabus Henriko Radausko eilėraštis – lengvas toks, tarsi iš plevenančio ažūro nuaustas, bet kiekvienas, turįs šeštąjį pojūtį, supras, kokios tvilkinančios ir nesutraukomos šių trapių žodžių gijos. Nepagaunami, alpstantys tonai, eilėraštis, gimstantis iš nieko, akinanti sniego gelmė, įvardijama eilėraščio namais – kiek daug tikras žodžio meistras gali pasakyti keliomis eilutėmis, kaip švariai ir netgi negailestingai nuskamba jo eilutės žodžių persisotinuso pasaulio triukšme!..

Kiekvieni metai palydimi žodžių, kiekvieni naujieji jais sutinkami... bet ar žodžiai, ar kalba bėra mūsų namai, kuriuose ne tik patogų ir jaukų gyventi ir bendrauti, bet ir suvokti, koks svarbus yra tilstančio žodžio aidas ar už žodžio slypinti potekstė?.. Ar mokame ne tik kalbėti – kartais nieko reikšmingo nepasakydami – bet ir klausytis, atsiliepti, neišsibarstyti tuščiais pokalbio fragmentais, o tęsti ir ryškinti pagautus idėjas, minties, vizijos kontūrus?..

Kodėl nuo linksmų ir puošnių žmonių pokalbių kartais būna taip liūdna ir nyku, o kokia nors nekilminga ir nereikšminga suvargusio žmogelio, valkatos ar girtuoklio tarstelėta frazė įsimena savo rupumu?.. Tada atrodo, kad iš gelmės plūstelėjo kalbos vėjas, ir nebūtinai gailus kaip jūros brizas, svaiginantis savo aristokratišku šaltuku; tiesiog kažkas gyvo, gaivališko, tamsaus, laukinio, liūdno ir plėšiančio širdį perpus, kažkas, visai nepanašus į pasaulį. Nes juk visas pasaulis vaidina gražius ir gerus, geresnius, negu yra ar kada nors bus, ir tasai vaidinimas palydimas atitinkamų frazių, gestų ir tonų. Kalbos, kurios iš gelmės nebeatpučia vėjas.

Žmogus kadaise manėsi esąs pasaulio viešpats. Galbūt ir dabar taip mano, bet užtenka pažvelgti, kaip vargingai jis kovoja su galingai įsisiūbuojančiomis gamtos stichijomis, kad suprastum, jog taip nėra. Jis nėra ir kalbos viešpats – nes kalba tokia pat gaivališka ir negailestinga kaip stichija, ir su ja reikia ne kovoti, o jai pasiduoti, būti jos užvaldytam, nugalėtam, galbūt netgi pažemintam ir sutriuškintam. Tai didelės drąsos reikalaujantis poelgis. Galbūt – ir didelio nuolankumo.

Paprastiau manyti, kad kalbą prisijaukinai. Kad ji skirta ne kam kitam, o vidutiniškų tekstų rašymui – tekstų, kurie patinka ir įtinka daugumai, o pačiam tekstų rašytojui sukelia malonų sotumo jausmą. Lyg desertas po pagrindinio patiekalo. Nors juk visiškai aišku, kad kalbos siaubiamas rašytojas niekada nebūna nei sotus, nei laimingas. Jis visada gyvena pusbadžiu, nes mėto nuo stalo tai, ką vidutiniškų tekstų rašinėtojas su malonumu sužiaumoja.

Kalbos neprisijaukinsi. Toks pat neprijaukinamas ir nepaaiškinamas yra ir gerų tekstų ilgesys. Toks beveik intuityvus, neparemtas nei literatūros teorijomis, nei praktikomis, nei madomis. Kaip žiemos vėjas, iš kurio gimsta eilėraštis.

Renata Šerelytė

efoto.lt nuotr.

ŽIEMOS DAINA

Sūkuriuotom gėlėm, pasiklydusiais paukščiais,
Nepaeinančiais, griūnančiais sniego kalnais
Apsitvėrė žiema, – neįžiūrimais aukščiais,
Nepagaunamais, alpstančiais tonais švelniais.

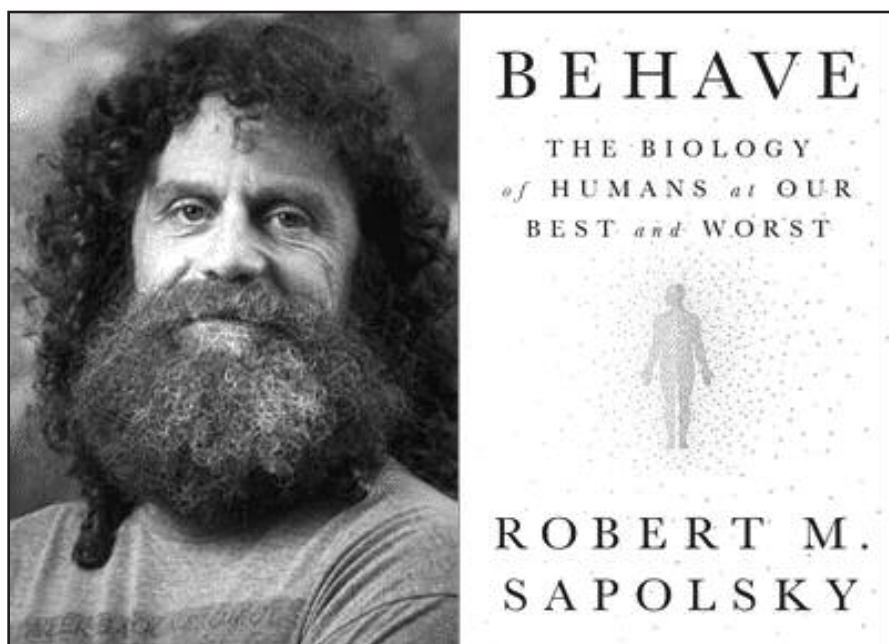
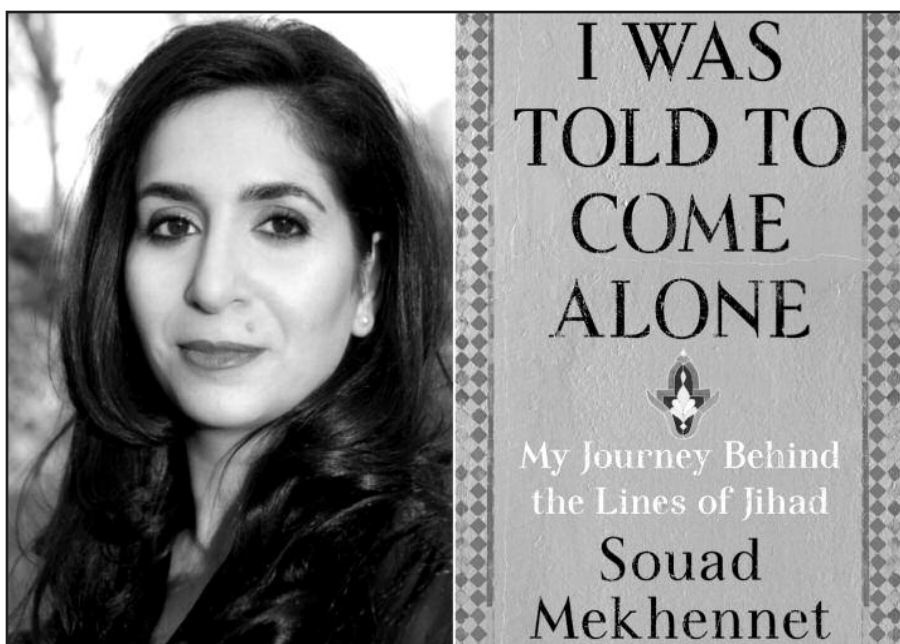
O eilėraštis gimsta – kaip vėjas – iš nieko
Ir skambėdamas bėga pusnim neramus,
Bet negali daina prasimušti pro sniegą
Ir sugrįžta – kaip vėjas – į savo namus.

Henrikas Radauskas

Šio šeštadienio Kultūros turinys

1-as psl. Renata Šerelytė. Žiemos vėjas • **2-as psl.** Ieva Marija Mendeikaitė. Knygų pasaulis – erdvė ir laikas • **3-as psl.** Vytautas P. Bložė. Žiemos prirašyti lapai • **4-as psl.** Aldona Žemaitytė-Petrauskienė. Jono Žuko kūrybos magija • **5-as psl.** Algis Vaškevičius. Garsioji prieškario solistė Marijona Rakauskaitė atgimė profesorės Ramintos Lampsatytės knygoje • **6-as psl.** Alina Valantinavičienė. Prisilietimai, susitikimai, pasikartojimai (4) • **7- 8-as psl.** 2017 metų „Kultūros“ turinių rodyklė

Susitiksime sausio 6-ąją! Laimingų Naujųjų metų!

KNYGŲ PASAULIS – ERDVĖ IR LAIKAS

Ieva Marija Mendeikaitė

Šie metai buvo labai įvairūs, yra priežasčių jų nemėgti, ypatingai tiems, kurie neturi laiko ir noro važinėti po parduotuves, ieškoti dovanų, reikalauti iš savęs šventinės nuotaikos ir privalomų susitikimų su giminėmis ar draugais, bet taip pat yra priežasčių juos nostalgiskai atminti, suskaičiuoti visus gerus darbus, išsipildžiusius norus ir susiplanuoti savo siekius kitiems metams. Galbūt vieni iš tų siekių bus perskaityti kuo daugiau gerų knygų ir sugaišti kuo mažiau laiko prie prastų? 2017-iesiems metams artėjant pabaigos link, būtų pats metas pažvelgti geriausiai bei prasčiausiai šiais metais parašytų knygų sąrašus.

Garsusis „The Washington Post“ pirmąją rekomendaciją tarp šių metų knygų skyrė Roberto M. Sapolsky knygai „Behave“; tai knyga apie neurologiją, kurią parašė Stanfordo universiteto profesorius, bet visai ne taip, kaip jūs įsivaizduojate. Šioje knygoje pastebimas grakštus humoras, aiškinamas kelias į prigimtinius žmogaus refleksus – kodėl žmogus nori pakenkti, kodėl padėti ir apskritai – kodėl elgiamės taip, kaip elgiamės, o ne kitaip? Kūrinyje susipažinsite su sociologijos, psichologijos ir net neurobiologijos elementais. Taip pat į savo rekomendacijų sąrašą „The Washington Post“ įtraukia ir savo žurnalistės Souad Mekhennet autobiografinę knygą „I Was Told To Come Alone“. Tai knyga, kurioje žurnalistė pasidalijusi tarp dviejų kultūrų – Vakarų valstybių ir arabų. Knygos pagrindinė idėja – noras suprasti, kodėl džihadistai nekenčia Vakarų valstybių ir kovoja prieš jas, o atsakymo paieškos prasideda autorės kelione į savo vaikystę Vokietijoje, kur šalia radikalizavosi teroristai. Taip pat pasakojama apie Iraką, Turkijos ir Sirijos pasienį, „Al Qaeda“ bei „Islamo valstybės“ teroristus. Istorija, kuri galėjo susiklostyti ne taip, kaip ji susiklostė šiuo metu.

Trečia „The Washington Post“ rekomendacijos verta knyga būtų tobula dovana besidomintiems politika ir istorija; tai žurnalistės Mashos Gessen knyga „The Future Is History“. Tai nėra eilinė knyga apie Rusijos prezidentą Vladimirą Putiną – ši knyga išsiskiria tuo, kad knygos autorė Rusijos įvykius parodo per keturių žmonių gyvenimų prizmes – žmonių, kurie gimė tuo metu, kai pradėta kalbėti apie demokratijos aušrą šalyje. Kiek vėliau šie žmonės, nors ir pasuko skirtingais keliais, bet nė vienas nesitikėjo, kad Rusijos likimas bus toks, kokio jie vylėsi. Knyga teigia, kad V. Putino valdoma Rusija yra tokia pat totalitarinė valstybė kaip ir Adolfo Hitlerio kadaise valdyta Vokietija.

Kita, tačiau jau 2017-ųjų žvaigždė tapusi „The Washington Post“ rekomendacija bei „Man Booker“ premijos laureatė – knyga, kurios pavadinimas „Lincoln in the Bardo“. Tai amerikiečių autoriaus George Saunderso romanas, kuriame pasakojama apie vienuolikmečio Abrahamo Lincoln sūnaus Willie mirtį bei bardo būseną – budizmo sampratą, apie tai, kas yra suprantama kaip tar-

pinis būvis tarp mirties ir persikūnijimo. Ši romaną „Man Booker“ komisija pavadino inovatyviu, originaliu rašymo stiliumi apdovanoto autoriaus darbu, kuris itin išsiskyrė iš visų nominuotų knygų: vienas komisijos narys pasakė, kad knyga yra kaip fejerverkai danguje, kurie tarsi nušviečia tau kelią permažant, kaip reikia suprasti mirtį, gedulą, gyvenimą ir savo paties bei kitų, ypatingai mylimųjų, žmonių mirtingumą.

Kalbant apie prasčiausių atsiliepimų sulaukusias knygas, galime pastebėti ir tų, kurios yra pelniusios premijas, tarkim, Naomi Alderman knygą „The Power“, kuri buvo pelniusi „Baileys“ literatūrinį apdovanojimą. Tai knyga apie ateitį, kurioje merginos ir moterys vyrus gali nužudyti vienu prisilietimu. Kritikas Steve Donoghue teigė, kad romanas buvo toks nuspėjamas, kad jis net pradėjo svarstyti, kam išvis mokėti rašytojams pinigus už tokius bulvarinius leidinius. Nors romanas buvo skirtas žudančiai moterų galiai išryškinti, visgi viskas, ką rašytoja sugebėjo nužudyti, buvo tik kritikų noras skaityti toliau. Dar viena populiari, tačiau prastų atsiliepimų sulaukusi knyga – Marie Benedict „The Other Einstein“, knygos pagrindinė idėja yra papasakoti apie moterį, kuri buvo ištėkėjusi už Alberto Einsteino ir slėpėsi jo šlovės šešėlyje. Tačiau kritikų atsiliepimuose pastebime, kad pasakojimo linija nesiremia istoriniais duomenimis, autorės statoma istorija remiasi idėjomis „galbūt“, „tikriausiai“ arba „mes tiksliai to nežinome“. Kritikai teigia, kad ši knyga būtų daug geresnė, jeigu būtų remiamasi tikra Milevos Maric (Alberto Einsteino žmonos) gyvenimo istorija. Moters, kuri buvo nepaprasta mokslininkė, vienintelė savo lyties atstovė, studijavusi elitiiniame Zuricho universitete Polytechnika, kai Einsteinas buvo begaunantis savo mokslininko laipsnį. Moters, kuri, susilaukusi vaiko, turėjo paaugauti savo mokslininkės ambicijas ir tapti mama. Vietoje to knygoje apstu romantinių scenų, moterų pavydo, Einsteino pasakojimų apie kitas savo numylėtines, o tai knygą paverčia ne daugiau nei eiliniu romančiu skaitalu.

Žvelgiant į Lietuvos aktualijas, šiais metais tarp 2017-ųjų metų knygų yra nominuojamos knygos vaikams – Evelinos Daciūtės ir Aušros Kiudulaitės knyga „Laimė yra lapė“, Ilonos Ežerinytės knyga „Šunojaus diena“, Rebekos Unos „Aš esu Tomas, seklys“, Gajos Gunos Eklės „Brolis kurio nereikėjo“ bei Virgilio Šidlausko „Ulfas ir stebuklinga barzda“.

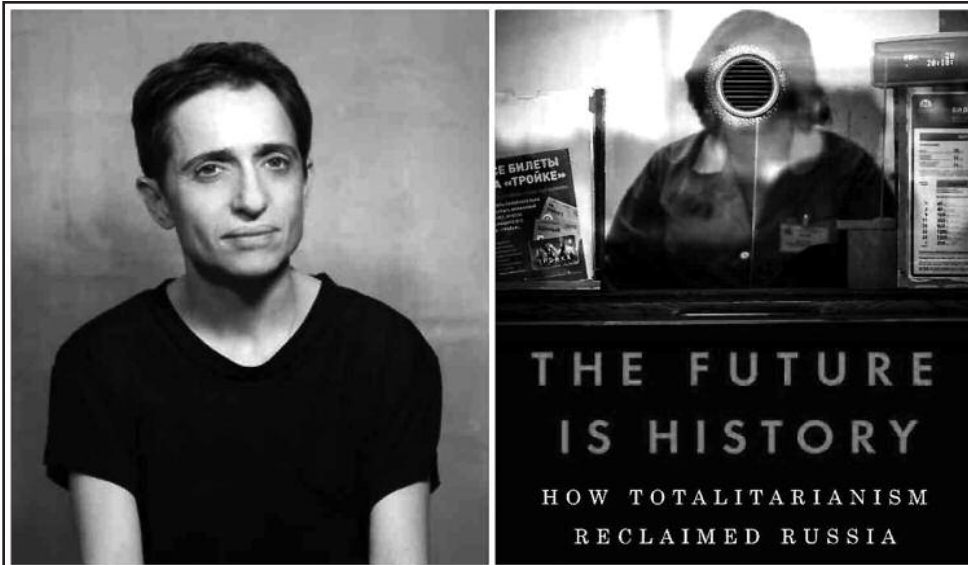
Tarp knygų paaugliams matome Ilonos Ežerinytės „Sutikti eidą“, Dianos Opolskaitės „Ir vieną-

kart, Riči“, Ramutės Skučaitės „Tai priimkit, kas priklauso“, Renatos Šerelytės „Žvaigždžių medžiaga“ bei Lauros Varslauskaitės „Mano didelis mažas aš“.

Tarp knygų suaugusiems – Daivos Čepauskaitės „Aš tave užmiršau“, Undinės Radzevičiūtės „Kraujas mėlynas“, Rimanto Kmitos „Pietinia kronikas“, Mindaugo Kvietkausko „Uosto fuga“ bei Tomo Vaisetos „Orfėjas, kelionė pirmyn ir atgal“.

Prie poezijos nominantų matome Agnės Žagrakalytės eilėraščių knygą „Štai“, Tomo Venclovos „Eumenidžių giraitė“, Rimvydo Stankevičiaus „Šermuonėlių mantiją“, Gyčio Norvilo „Grimzdimą“ bei Vytauto Stankaus „Skrudžių skandinimą“.

Tačiau Lietuvoje be masiškiausių knygų skaitymo ir vertinimo renginių – „Knygų mugės“, pro-

jekto „Metų knygos rinkimai“ bei šiemet pirmą kartą tinklalapio „15min“ surengtų savųjų metų knygų rinkimų – nelabai turime renginių ar vietų, kuriose galėtume įvertinti, perskaityti ar dalyvauti knygų vertinimo procese. Iš dalies tokią padėtį lemia tai, kad Lietuvoje žmonės statistiškai nėra linkę skaityti daug, o populiariausiųjų knygų sąrašuose dažniausiai būna knygos, kurios sulaukė daug reklamos arba tiesiog turi patrauklų viršelį ir visai neatspindi knygos kokybės ar jos teikiamos naudos skaitytojui. Tad būtent tokie renginiai kaip Metų knygų rinkimai, kokybiškų metų knygų sąrašų platinimas – tai ne tik geros literatūros garsinimas, bet tuo pačiu literatūros naujienų, tendencijų santrauka. Arba – viskas, ko reikia skaitytojui, ypatingai tam, kuris per daug nesidomi literatūra ir pats šią informaciją vargiai būtų atradęs. Kaip rašo literatūros kritikė Jūratė Čerškutė, „apskritai, žiūrint tik statistiškai, aki-vaizdu, kad periferija žengia į priekį ir vyksta jėgų persiskirstymas. Ir veikiausiai tik laiko klausimas, kada ji įsiverš į literatūros centrą ir nustums į šalį kokybę. (Jau girdžiu čia atsidūstant, kad taip jau ir dabar yra.)“ Tad skaitykime ir dovanokime knygas kitiems. Plėskime savo akiratį ir savo bei kitų erdvėlaikio dimensijas. Nes knygos – tai ištisi pasauliai, kurie laukia, kad mes juos atrastume.

□

efoto.lt nuotr.

Vytautas P. Bložė

Žiemos prirašyti lapai

žiūriu pro langą: kur jie? mano
ąžuolas, uosis, išstybus vyšnaitė, vargani
šešėlio nusiaubti krūmeliai? žaliųjų mano vasarų
Dharma, kur visa tai? tik šakų skeletas

jokio šešėlio, tik stingdanti saulė
persmelkianti viską: tik žemėje, tik giliai
giliai – šaknys, tik paviršiuje (man ant širdies
ir stalo) lapai lapai, geltoni, bet jau ir

apnešti sniego, o štai po
ąžuolu, keliose vietose, sniegas prataršytas
paviršiun išbrūkti rusvi
lapai: girios paukščių tai darbas: bet ką jie ten

randa? o štai
ir jie patys, atskrido, ir nepasakyčiau kad
baikštūs: bet kokia varna
tuoj pat būtų pastebėjusi mane lange

įrėmintą (paveikslus ne visi suprantam) seniai būtų
nuskridusi, o tie plunksnapalaikiai
kapstosi: bet ne kaip vištos kad nagais: ne:
snapeliu snapeliu verčia verčia lapus

ir meta į šalį, per vieną sparną, per kitą – į dustančią atmintį
(Barbutė dar tebeserga, ji Vilniuj, ligoninėj
ją smilkina chemija, o gal jau ir sąmonę (kaip pradžioj
buvo sakyta) švitina: net turėt

savo nuomonės negaliu: nekankink manęs, man ir taip
sunku – nuolatinė tikslī jos teisybė
po ko privalai nutilt: tavo valia, t. y. Dievo valia
kas bus tas: nušalintas, neišmanėlis, likimo bausmė

man) paukšteliai kažką, matyt, randa
giles? ar ne per
didelės jiems? gal greičiau randa kas jom, tom gilėm
minta? ką aš žinau –

nušalintas, popiergraužis, akla knygų pelė
tik tiek kad va brūkšt brūkšt ir surašau
sukeverzoju šį bei tą: ant ūkanų
ritinio, nuo širdies besidriekiančio: popiet, į
pavakarę (kaip kad dabar) amžinas klausimas: kas ką?

lapai paukštį? paukštis giles? pelės urvelius?
aš popiergalius? kuriais mintu (nieko nebevalgydamas
bet kada užmigdamas, ir bet kur, arba visai
nemiegodamas: rami ilga malda ir meditacija

atstoja miegą) ar ne taip
paukšteliai? medžių skeletai? pro girių šonkaulius
šviečianti sėdanti saule? tolimi artimi
šių lapų skaitytojai? snapeliais

užčiuopiantys pulsą, kaktos raukšleles
smegenų begalybę: plotį ir gylį, punktyro
trukmę: tiems, kas palieka mus: taip taip, panašūs kiek
į šarkas, tik tylesni ramesni (šarkos būtų seniai

sukėlę triukšmą: ko stypsai
lange kaip kapinių paminklas: nė krust) ilgesnėm laibesnėm
uodegom, gražumo gražūs ir kaip
gyvenime – nebaikštūs (kai grįžau namo

po autobuso, nors silpnaregis, gerai nužiūrėjau, matyt
žino, kad – toks ir toks, tad prisileidžia per du tris sieksnius)
kasmet kiti paukšteliai, o kodėl mes
tie patys? tik ar tie patys? nežinau nežinau, neilgam neilgam

paskui atsigrįžau išgirdęs kad ąžuole tuk tuk tuk
kažkuris iš jų stuksenam, aišku genys, bet ne man
jo morzė: per trumpai cypėj
sėdėjau, nebuvo kada
išmokyti paukščių kalbos: panašus į mus
ir tas stukačius: žiūri kaip aš
imu ir metu per petį prirašytus suglamžytus
skrebengalius, prakurom: perkusijai: tuk tuk, tuk tuk
širdis? smilkiniai? pasaulio intrigų
pulsas? klipų aidai? kur orumas

kad kaip višta kapstaisi? skubraščiuose vienas
pats, dar iš pasakų babytės? kažkiek apie juos
apie pagrabų apgiedotuosius, su svieto margumu
lygintinus, gintinus – kiek apie juos girdėjęs būsi

paukšteli pasakų, padavimų, prajukinimų, pasityčiojimų
ne, ne jie, ne žmonės, ne simboliai, ne pamestinukai –
troškimų įsikūnijimai –
paukšteliai, mano pirštų nageliai

tuoj tuoj sužersim krosnin visa tai
tą šlamštą, tą kur kapo duobėn
širdį sugniaužęs švaistau: man ant kaktos
parašyta kas aš

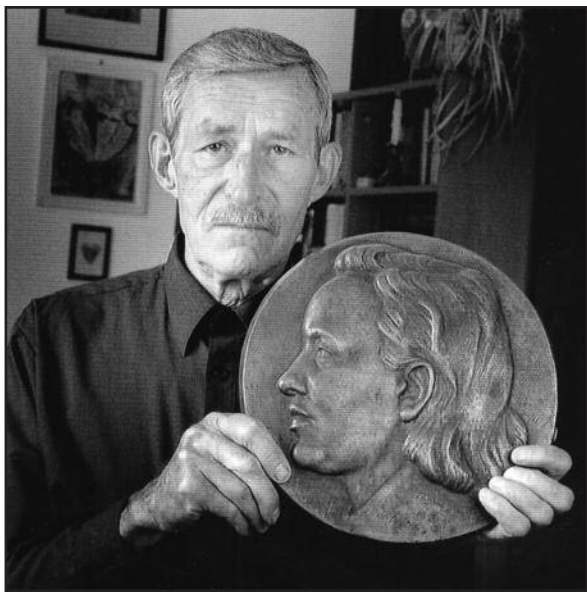
ar ne? visai ne: tik gražu
stebėt paukštelių, snaiges, medžius, besi-
leidžiančią virš kapinių saulę, seną duonkubilį
po langu, apverstą, apsnigtą, ant kurio

lesinu dūšeles gerąsias: kur jos pūškuoja pulkeliais?
a! tai iš Mocarto (mano vadinamų) kapinaičių, kur manęs, sakė net
nepriims, man vis tiek, kad ir
už tvoros, nēr kur skubėt, bet juk

jos, pasaulio kapinės, plėsis? tad ir tvorą
perkels per patvory miegantįjį, ir tvora liks anapus, o ne aš
šiapus? kaip toj vienuolio Gautamos
pasakėlėj apie šarkelę varnelę, elnią ir velnią, t. y.
ai! ne ne, ne mane
bet koks skirtumas? visi vėžliais atgimsime

štai mūsų lūšnelė, ąžuolas po saule, babytės pasakos, liūdnos dainos
bedantės burnos niūniuotos, gilės ant pečiaus
kapai ant stalo, lapai atkasti
iš po miegančio sniego –

žiemos prirašyti lapai

Autoriaus portretas. Juvelyras Jonas Žukas

Žvakidė

Jubiliejinio medalio, skirto Anykščiams, pirmoji pusė

Jono Žuko kūrybos magija

Aldona Žemaitytė-Petrauskienė

Taip jau yra – grožis turi savitą, ypatingą jėgą. Sakoma: taip gražu, kad negali atplėšti akių... Šitokias asociacijas, susijusias su grožiu, man sukėlė metalo skulptoriaus, medalininko ir juvelyro Jono Žuko knyga-meno albumas, išleista šiais, 2017-aisiais, metais. Ją parengė ir išleido pats autorius kartu su Pasaulio anykštėnų bendrija bei Anykščių menų centro darbuotojomis.

Knyga yra ir biografinė, ir meninė, kupina nuotraukų: iš šeimos albumo ir meno kūrinių, šiuo atveju, papuošalų, medalių, antkapinių paminklų ir netgi meniškai apdorotų išpūdingų gamtos riedulių. Ji skaitytoją, o tiksliau žiūrėtoją, pakeri kūrybine laisve – kiekviename knygos atvarte, baltoje erdvėje, laisvai alsuoja išpūdingai išdėlioti medalininko Jono kūriniai. Tarp jų išterpia tekstai, kuriuos parengė Jono Žuko bičiuliai anykštėnai, parašė medalininkas Antanas Olbutas, telšietis juvelyras Petras Gintalas, Anykščių rajono laikraščio žurnalistai. Knygos gale – jaudinantis Jono Žuko eilėraštis „Kanciac, skirtas Amžinybėn išėjusiai žmonai Auksei...”

Pirmasis knygos skyrius „Biografijos verpetai“ supažindina su medalininko Jono vaikyste, kai pokario metais jo tėvai net dvidešimtyje vietų slapstėsi nuo siaučiančio bolševikinio teroro. Tėvas Jonas Malakauskas, bajorų palikuonis, pakeitė pavardę, tapo Žuku, kad išgelbėtų save ir šeimą nuo trėmimo į Sibirą. Tėvams besislapstant ir bėklojant po Lietuvą, mažasis Jonukas buvo priverstas savarankiškai mokytis namuose. Mirus tėvui, su motina persikėlė į Kauną, kur baigė septynias klases vidurinėje mokykloje, J. Gruodžio muzikos technikume mokėsi griežti altu. Mokydamasis užsi-dirbdavo pragyvenimui grieždamas Kauno muzikinio teatro orkestre, o į Vilnių atvažiavo studijuoti tuometinėje Konservatorijoje (dabar Muzikos akademija). Čia jis įgijo orkestro muzikanto išsilavinimą, kaip altistas dirbo Lietuvos filharmonijos simfoniniame orkestre, koncertavo su kameriniais ansambliais.

Vilniuje Jonas Žukas pradėjo lankyti meno parodas, ypač domėjosi metalo dirbiniais. Juvelyrika šį muzikantą taip patraukė, kad savarankiškai studijavo metalo kalinėjimo, liejimo, filigrano, granuliacijos technologijas. Vilniuje jis sutiko savo mylimąją Aukšę, Vasario 16-tosios signataro vaikaite, rašytojo ir žurnalisto Jono Dovydaičio dukrą. Ap-sivedė 1966 metais, o nuo 1967 metų su savo meno kūriniais pradėjo dalyvauti dailės parodose. Tie metai pradedančiam menininkui buvo lemtingi, nes jis pakeitė ne tik profesiją, bet ir gyvenimo būdą. Auk-sakalystė, įvairios metalo plastikos variacijos buvo tikrasis jo pašaukimas. Aukšė ir Jonas Žukai po keleto metų paliko Vilnių ir visam gyvenimui išvažiavo į miško glūdumą – Mikierių kaimą Anykščių rajone, Šimonių girios viduryje. Iš pirmo žvilgsnio

atrodo keista, kad jie paliko Vilnių, kur virė intensyvus meninis gyvenimas, taip reikalingas, tiesiog neatsiejamas nuo meno žmonių: kūrėsi dailininkų sambūriai, viena kitą keitė parodos...

Man mįslė, kodėl auksarankis juvelyras tarsį palaidojo save prie Šventosios upės skendinčiuose miškuose, toli nuo kultūrinių centrų... Tiesa, Anykščiai buvo netoli, Anykščiai – šviesus kultūrinis kraštas nuo Antano Baranauko ir Jono Biliūno laikų... Prasi-dėjus Lietuvos Atgimimui Anykščių kultūros atgaivinimui didelę įtaką padarė tuometinis Anykščių memorialinio muziejaus direktorius Vytautas Balčiūnas. Su anykštėnais Jonas Žukas palaikė nuolatinius ryšius, vienu metu netgi dirbo dailininku apipavidalintoju naujuose Anykščių miesto kultūros namuose.

Mažas asmeninis mano ekskursas į praeitį... Man, Suvalkijos kaimo vaikui, Vilnius jau pirmaisiais studijų metais tapo pasaulio centru. Tokiu ir liko visam gyvenimui. Mačiau daug Europos gražiųjų didingų miestų – ypač žavėjo Roma ir Florencija su savo rūmais, muziejais, tiltais, paminklais, bet Vilnius mano sieloje liko nepralengtas. Mažas, jaukus barokinės kultūros lopšys. Vilnietišką dvasią man tikriausiai įpūtė pokaryje ištremtųjų sodybose, kur su motina laikinai apsigyvendavome, bėgdamos nuo trėmimų, rasti apiplyšę prieškario Lietuvos laikraščiai ir žurnalai. Pramokusi skaityti, jau pirmoje klasėje godžiai varčiau juos, o juose mirgėjo iliustracijos, straipsniai, eilėraščiai su obalsiu – mes be Vilniaus nenurimsim. Susidariau Vilniaus, kaip pasakų miesto, vaizdą. Basomis kojomis tapnodama į mokyklą suplūktu Ambrasų kaimo ke-liuku vis grėždavausi į rytų pusę ir šnabždėdavau: Vilniau, Vilniau, kada tave pamatysiu... Daugiau kaip pusę amžiaus pragyvenusi Vilniuje, niekaip negaliu suprasti, kodėl miestiečiai Aukšė ir Jonas Žukai jauni paliko Vilnių ir visam gyvenimui nusikraustė į gūdžią girią... Matyt, Dievulis kiekvienam paskiria vis kitokią, tik Jam težinomą lemtį.

Šimonių girioje, Mikieriuose, gimė ir užaugo abu Žukų sūnūs, kurie, išvažiavę į Vilnių studijuoti,

Dėžutė papuošalams

jame ir pasiliko, tapo verslininkais... O jų tėvai buvo laimingi miško kaimelyje, kur teka Šventoji ir savo pasakas ošia ilgaliemenės pušys. Labai norėčiau išvysti namą, kuriame vienišauja Jonas Žukas (Auk-sė mirė prieš penketą metų) su savo šuneliu Panda. Aukšės išėjimas į Anapus Joną sukrėtė. „/Sustok! Palauk! Bet ne, jau per vėlu.../ Atodūsis – ir išėjai,/o aš dar gyvenu./ Tai ne gyvenimas – kancė...”

Nuo 1990 metų Jonas Žukas tapo laisvuju menininku, visą savo kūrybinę galią sutelkęs į metalą. Gyvendamas Mikieriuose, porą metų (1981–1982) jis neakivaizdžiai studijavo dizainą ir apipavidalinimą Maskvos meno institute. Menininkas susidomėjo galvanoplastika ir sukūrė savitą metalų apdirbimo technologiją, kuria pagrįsti visi jo sukurti medaliai, kur su metalu sulydoma melchioras, sidabras, nikelis, varis, bronzos... Per kelis dešimt-mečius Jonas Žukas sukūrė apie 250 medalių ir plakečių, daug jų atsidūrė užsienyje. Nuo 1991 metų tapęs Lietuvos dailininkų sąjungos medalininkų sekcijos nariu, savo kūrybą eksponuoja parodose, dalyvaudamas bienalėse ir trienalėse. 2004 m. menininkas tapo šeštosios Baltijos medalių trienalės pri-zininku.

Taikydamas savo unikalią technologiją Jonas Žukas kuria ir skulptūreles, plaketes, įkomponuoja metalų lydinį ir akmenį, kurdamas antkapinius paminklus. Jau 1988 metais, kai brėško Lietuvos sąjūdžio aušra, Jonas Žukas sukūrė medalių „Aš tau giesmę nešu ištvermės ir vilties“, kuriame pavaizdavo Vytį, Gedimino stulpus, iškalė Vinco Kudirkos „Tautiškos giesmės“ eilutes – „Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse”.

Išskirtinę vietą jo kūryboje užima juvelyrika, kurią autorius vadina žaidimais. Tie žaidimai yra nuostabaus grožio melchioriniai ašotėliai, dėžutės papuošalams, apyrankės, pakabukai, su auksu sulydytas melchioras liturginiuose induose. Išpūdingai atrodo plaketė „Vilnius” (1991 m.), kurioje išgraviruota Gedimino kalnas su pilimis, upės vaga, tolyje stūksanti katedra su varpine... Taikliai Jono Žuko kūrybą apibūdino Lietuvos dailininkų sąjungos medalininkų sekcijos pirmininkas Antanas Olbutas: „Jis nekuria sudėtingos, visaapimančios strategijos. Į metalą perkelia tik vidiniam pasauliui artimas temas, iš realybės perimtus ir savaip interpretuotus vaizdinius. Viską dėlioja į savo vietas: formą, reljefą, liniją, šriftą. Kuria harmoningą visumą išsakančią mintis, emocijas – ir pasaulietinio, ir religinio pobūdžio darbuose”.

Medalininkas Jonas Žukas yra sukūręs medalių ciklą, skirtą Lietuvos provincijos miestams. Dažni motyvai jo kūryboje ir iš religinio gyvenimo, o medalis „Popiežius Jonas Paulius II” yra sukurtas Popiežiaus atvykimo į Lietuvą proga. Šiuo metu jis patalpintas Vatikano muziejuje. Medaliai – kampuoti ir aptakūs, sukurti naudojant bronzą, žalvarį, aliuminį, varį, sidabrą, auksą – yra tikroji šios Jono

Garsioji prieškario solistė Marijona Rakauskaitė atgimė profesorės Ramintos Lampsatytės knygoje

Profesorė Raminta Lampsatytė

Algis Vaškevičius

Čikagoje gimusi profesorė Raminta Lampsatytė parašė knygą apie kitą Čikagoje gimusią lietuvę – garsią operos solistę Marijoną Rakauskaitę (1892–1975). Knyga, pavadinta „Gyvenimo skiautės“, neseniai pristatyta Kaune, Žaliakalnyje, kur daug metų M. Rakauskaitė gyveno su savo vyru garsiu scenografu Liudu Truikiu.

Atkelta iš 4 psl.

Žuko knygos puošmena ...

Yra dar viena šio darbštaus, kūrybingo vienišiaus menininko kūrybos sritis – antkapiniai paminklai. Įspūdingas paminklas didžiajam lietuvių raštijos pradininkui, pirmojo lietuvių kalbos žodyno „Dictionarium trium linguarum“ („Trijų kalbų žodynas“) leidėjui Konstantinui Sirvydui Dabužiuose (Anykščių rajonas), taip pat antkapiniai paminklai Anykščių, Svėdasų, Dusetų, Tryškių, Šimonių, Kupreliškių kapinėse, savo proporcijomis tobulas kryžius žmo-

nai Auksei su kryžmės ovale išgraviruota Kristaus galva ir žodžiais: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas“...

Ankapiniai paminklai Jonui Žukui suteikia kūrybinės patirties tobulinimo tąsą, taip pat yra ir pragyvenimo šaltinis. Su savo šuneliu Panda, su medžių, supančių sodybą, tyliu ošimu šis vienišius menininkas pasitinka artėjančias Kalėdas. Čia pat, Šilgalių kapinėse, laukia Auksė, kurią lankydamas jis gal šnabždės savo jautraus eilėraščio-elegijos žodžius: „Mylėjau, laukiau laukiau/ laukiu ir dabar... kol susitiksiu sielą tą, kur praradau“.

□

Plaketė „Vilnius“

Lietuvių kilmės pianistė, mokslininkė, Hamburgo aukštosios muzikos ir teatro mokyklos dėstytoja, Lietuvos kompozitorių sąjungos garbės narė R. Lampsatytė Čikagoje studijavo fortepijoną bei vokiečių literatūrą, vėliau tęsė mokslus Zalcburgo Mozarteum universitete bei Berlyne, kur įgijo muzikologijos daktaro laipsnį. Ji yra išleidusi kelias knygas apie lietuvių moderniąją muziką, kompozitorius B. Kutavičių ir O. Balakauską.

Berlyne profesorė dirba su operos solistais, Hamburge su dainavimo bakalaurų studentais rengia oratorijas, dainas, su magistro laipsnio siekiančiais studentais – modernią muziką ir operą, taip pat dirba su doktorantais – ir atlikėjais, ir muzikologais. R. Lampsatytė dirba su operos solistais, rengia juos prisistatyti agentūroms, yra jų vadybininkė.

Į neeilinę vietą neeilinės knygos pasitikti susirinko tiek daug solistės talento gerbėjų, kad senutėliame name jiems teko sėdėti ant grindų, o dabartinis jo savininkas dūsavo, kad tokio kiekio lankytojų neatlaikys namo perdangos ir ilyš. Bet viskas baigėsi gerai, ir tie, kurie čia apsilankė tą popietę, išgirdo ir labai įdomų knygos autorės pasakojimą, ir įstabų jos mokinių koncertą, kurio metu skambėjo M. Rakauskaitės pamėgta muzika, ir pačios solistės garso įrašą, kuriame ji, būdama 27-erių metų amžiaus, 1920 metais atlieka lietuvių liaudies dainą, ir eilinių kauniečių prisiminimus apie neeilinę Kauno inteligentų menininkų porą.

Asmeniniai Marijonos Rakauskaitės daiktai.

Algio Vaškevičiaus nuotraukos

„Anksčiau apie Marijoną Rakauskaitę nieko nežinojau, man jos vardas nebuvo girdėtas, nors abi gimėme Čikagoje, tik ji ten buvo 60 metų anksčiau nei aš. Kai vieną kartą užsukau į šiuos namus, pamačiau jos nuotrauką, labai susidomėjau soliste ir spalvingu jos gyvenimu, ėmiau rinkti medžiagą, domėjausi archyvais. Nuo 1924 iki 1938 metų jos kaip solistės žvaigždė labai ryškiai švietė, man buvo įdomu, kad ji grįžo iš Amerikos į Lietuvą ir čia atrado pašaukimą. Man buvo įdomūs ir jos santykiai su vyrais, kuriuos mylėjo – ir Faustą Kiršą, ir Liudu Truikiu, ir kitais. Yra išlikę daug šių vyrų laiškų jai, ir aš juos cituoju knygoje“, – pasakojo profesorė.

Meilę tėvynei dainininkė neabejotinai paveldėjo iš savo tėvo Mykolo Prano Rakausko, buvusio knygnešio, kuris 1888 m. turėjo palikti Lietuvą, nes už lietuviškos spaudos platšinimą jam grėsė tremtis. Taip pat tėvų dėka visi septyni Rakauskų vaikai mokėjo rašyti ir skaityti lietuviškai, nors mokėsi JAV. Šiemet pavasarį Kaune, M. K. Čiurlionio muziejuje, minint solistės 125-ąsias gimimo metines buvo

surengta jos gyvenimui ir kūrybai skirta paroda „Dainavimas – mano malda“, apie kurią gegužės 8-ąją buvo rašoma ir „Drauge“.

Savo naujojoje knygoje, kuri susideda tarsi iš atskirų fragmentų, skiaučių, jos autorė veda skaitytojus M. Rakauskaitės gyvenimo keliu – nuo pat jos vaikystės, vėliau kelionės laivu į Europą, kuriuo drauge plaukė turtingiausi ano meto žmonės, iki grįžimo į Kauną, kuriame atliko žymiasias savo arijas: Toscos Giacomo Puccini operoje „Tosca“, Aidos Giuseppe Verdi operoje „Aida“, Carmen George'o Bizet opera „Carmen“ ir kitų.

Knygos autorė pasakojo, kad į „Gyvenimo skiautes“ sudėjo ir solistės šeimos istoriją, ir giminės medį,

čia tilpo ir aktorės Teofilės Vaičiūnienės prisiminimai apie dainininkę, taip pat daug įdomių archyvinių fotografijų, dokumentų, jos balso analizė, kurią pateikė Lietuvos ir Vokietijos dainininkė, dramatinis sopranas Vilija Mozūraitytė, o 10 M. Rakauskaitės fotografijų išanalizavo ir savo išvadas apie atlikėjos asmenybę pateikė viena Vokietijoje gyvenanti specialistė.

Knygos autorė primena, kad „M. Rakauskaitė nebuvo turtinga. Augo mylinčioje šeimoje, viena jos sesuo ir vienintelis brolis pasirinko tarnystę Dievui, o vyriausioji iš seserų – Marijona – kūrėjos, mūzos kelią. Nors gyveno nepasiturinčiai, solistė visada atrodė nepriekaištingai. Domėjosi mados tendencijomis Europoje, sekė stilčiau žurnalus, kuriuose rasdavo įkvėpimą savo pačios įvaizdžiui kurti. Mėgo raudonai dažyti lūpas ir lakuotis nagus. Jai buvo svarbu atrodyti stulbinančiai. Pasitikinti savimi, talentinga, puikiai atrodanti operos solistė buvo pripratusi prie aukštos gyvenimo kokybės ir intelektualų kompanijos, todėl su paprastais visuomenės nariais bendrauti vengdavo, tačiau žmonės ją mylėjo, žavėjosi ne tik dėl jos talento.“

Profesorė pabrėžė, kad solistė buvo labai graži ir gal tas grožis gyvenime jai padėjo išvengti nemalonių – pavyzdžiui, tremties. Ji prisiminė ir palygino M. Rakauskaitę su kita garsia soliste, taip pat sopranu, buvusiu kompozitoriaus Sergejaus Prokofjevo žmona Lina Prokofjeva, kuri buvo gimusi Ispanijoje, taip pat gyveno Amerikoje, vėliau grįžo į Sovietų Sąjungą ir čia neišvengė tragiško likimo – aštuonerius metus kalėjo Sibiro lageriuose.

„Įdomu tai, kad Marijona turėjo ir rašė slaptą dienoraštį. Įrašai jame buvo daromi violetiniu rašalu ir anglų kalba, kad kiti negalėtų suprasti, ką ji rašo. Reikia pasakyti, kad solistė tikrai nebuvo angelas, ir kai kas jos biografijoje man nepatinka – ji žavėjosi Italijos diktatoriumi Benito Mussolini, ji nekenė žydų kilmės žmonių, taip pat nemėgo juodaodžių ir atvira rašė, kad Paryžius jai nepatinka vien dėl to, jog jame maišosi daug juodaodžių. Tokių dalykų aš knygoje nutariau nenutylėti, nes norėjosi pateikti kuo tikslesnį jos paveikslą“, – sakė R. Lampsatytė.

Nukelta į 6 psl.

Esė

Alina Valantinavičienė

Tęsinys. Pradžia 2017 m. gruodžio 9 d.
„Kultūroje“

„Ravėjimas“

Strategija buvo gudri: iki minimumo apriboji privatumą. Pasiskui įtvirtini valdymą po raudonąja vėliava: „Lauk iš savo dainorynių!“ Išvarymo strategija per 50 raudonųjų metų pakartota du kartus. Matyt, dėl šaknų gajumo: kiek rausi, vis atauga. Dėl sąžinės likučių ramumos ir dėl naivių akių nuostabų žmogaus sodą pavadina „liaudies piktžolynu“. Tai jau taktinis manevras, – opijus liaudžiai. „Kas tas opijus?“ – sukdavau galvą gal aštuntoje klasėje. Taigi apie pirmąjį šaknų ravėjimą smulkiai sužinojau jau po nepriklausomybės atgavimo iš artimų žmonių, kurie buvo paliesti šio siaubo. Šešiolikmetė ūkininkų mergaitė pro kaimynų langą palydėjo akimis išvaromus tėvus ir brolių ir liko visiškai viena, be namų ir be šeimos, ilgam dešimtmečiui. Kai šeima grįžo iš Sibiro, išsipirko porą kambarelių savo namuose už taigoje uždirbtus pinigus. „Valdžia geranoriškai priglaudė liaudies priešus, kurie su entuziazmu pasiruošę darbuotis tarybinei tėvynei“, – maždaug tiek propagandinio opijaus apie vienos šeimos tragediją teko mums, skaitantiems laikraštį „Tiesa“ arba istorijos vadovėlį. Už šios eilutės stovėjo tūkstančiai, suspaudę lūpas ir su grumstu saujoje. Negaliu suprast, kaip mano tėvas ištylėjo tiek metų. Paskui pasakė: „Saugojom vaikus nuo našlaitystės, paaukoję tiesą tylai“. Mes augome melų pasauly. O mūsų tėvai, gavę po vienodą rėželį žemės ir po vieną opijaus, – „iš kiekvieno – pagal galimybes, kiekvienam – pagal darbą“, – tempė ant savo pečių kolchozus. Tikrosios lietuvių galimybės buvo suspaustos širdies dydžio kumštyje kaip tikėjimo grumstas, o ant stalo gulėjo kepalėlis sėlenų duonos – „pagal darbą“. Taip, ta pati sėlenų duona, kurios dabar gali nusipirkti, jei turi problemų su atsavoriu. Sako, padeda.

Taip mes augom. Kita vertus, ar įmanoma apskritai augti melų pasaulyje? Bet turėjome tėvus ir kalbėjome lietuviškai. Augome vienikiemuose, ir žemės kvapas smelkėsi po oda. Namuose tėvai atgniauždavo širdies didumo kumštį, ir mes matėme tikrąsias jų galimybes. Taigi tie kuklūs žemės rėželiai prie namų gražėjo žaliais sodais, tiesiomis vagomis ir gėlių darželiais. Žmonės nusipirkdavo po antrą karvutę, kriuksėjo paršeliai, mekeno avys. Ši tą jau buvo galima parduoti ir užsidirbti papildomai. Natūralu, kad žmogus, dirbdamas sau, tikisi pelno. Ir atvirksčiai, – pelnas motyvuoja dirbti. Tačiau Greitkelyje mus stebėjo. Nesvarbu, kad į rytus rieda sunkios ūkinės mašinos su kroviniais. Bet mus stebė, ar tik nepametėm grandinių nuorutų. Žiūrėk, jau vienas kitas nesilaiko tempo. Užudė ataugančias šaknis.

Atėjo antrasis „ravėjimas“. Tėvas verkė apsikabinęs tėviškės klevą ir vis nelipo į sunkvežimį. Šaukiau: „Tėti, važiuojam greičiau!“ Jo kojos buvo jausios ir žemę ir klevas nenorėjo tėvo paleisti. Mes išvažiavom į gyvenvietę, į šaltą betoninį namą, kuriame nebuvo gyvos ugnies, o tuščiam kieme pūpojo krūvos žvyro. Greitkelio kvapas... Žmogus – prie žmogaus, kiemeliai maži, ir nežinai, kurios akys tave se-

PRISILIETIMAI, SUSITIKIMAI, PASIKARTOJIMAI (4)

Dail. Akvilė Malukienė

kioja pro langus: gera linkinėsis ar piktos, pavydžios.

Melioracija, kaip žemių sausinimas, siekiant efektyviau jas panaudoti, savo esme buvo gudri priedanga dar kartą apriboti privatumą. Kiekvieną rudens buvo patikrinama, kiek šieno turi ir kiek gyvulių tvarte. Jei norėtum daugiau uždirbt, jei rankos pasiilgę žemės, buvo „pasirūpinta“ ir tuo: visiems atmatuodavo po kelio-liką arų kolchozo žemės, ir privalai ją prižiūrėti, derlių nuimti ir suvežti į sandėlius. Ne sau, o tėvynės labui. Studijas ar mokslo metus pradėdavome ne mokykliniame suole, o runkelių ar bulvių vagoje. Dar viena opijaus pilulė sąmonei slopinti: dirbk tėvynei, ir turėsi.

Kas vyksta žmoguje, kai jis prievarta ir baime verčiamas būti nuolankiu? Jis paslapčia pradeda laužyti taisykles ir nesąmoningai kenkti. Tai vadinama visuotine demoralizacija. Prasidėjo vagystės, darbo imitacija, vienas kito skundimas, alkoholizmas. Prisimenu motiną skundžiantis: „Rankos atšipo“. Pamažu trūkinėjo prigimtinis lietuvių prisirišimas prie šaknų, nes neturėjai žemės, kuri būtų tavo žemė tavo šaknims.

Kažkas esminio išbyrėjo iš širdies. Tai buvo griaujamų bažnyčių laikas. Ūkinės mašinos per šventorių veždavo grūdus arba plytas ir iškraudavo altoriaus vietoje. Vidinės bažnyčios, kaip visa apimantis bendruomeniškumo jausmas, nyko. Supran-

tama, žmonės prievarta apgyvendinti gyvenvietėse, nepažinojo vieni kitų, nežinodami vienas kito šaknų ir praeities, darėsi atsargūs ir įtarūs. Būti silp-

nu buvo nesaugu. Psichinė sveikata visiems laikams dingo iš dėmesio lauko. Būti savimi – baisu. Silpo pagarba žmogaus individualumui. Konformizmo palaužta individualybė tapo pilka pilkos masės dalimi. Čia prisimenu kelionę po Gruziją. Važiuodami per Mažojo Kaukazo teritoriją, sustojome pasigrožėti spindinčiomis snieguotomis viršukalnėmis. O prieš akis toks vaizdas, lyg sniego griūtis nuo viršukalnių: didžiulė avių banda sparčiai leidžiasi link papėdės. Ieškome akimis, – o kurgi bandos piemenys? Nustebome, kad jie tik du. Pasirodo, nieko labai ir ganyti nereikia. Nugeni į vešlią žolę, o paskui jos vaikšto laisvėje, sekdamos viena paskui kitos uodegą. Piemenys sakė, kad jos labai užsiėmusios – nuolat peša žolę, nepakeldamos galvos ir nesidairydamos. Net gulėdamos visos avys pasuka galvas į tą pačią pusę. Gražus pavyzdys būtų autokratinės sistemos padarinių kontekste. Tik labai nemalonus.

Milžiniški remonto darbai su žmogaus sąmone buvo atlikti didžiajame Greitkelyje per 50 metų. Tokie mes atėjome į laisvę: išrauti iš žemės ir primiršę bendruomeniškumo teikiama saugumą. Tapome baimingi savęs ir viso pasaulio, kuris egzistavo už sienos. Tokie būdami pasukome nuo sovietinio Greitkelio dešinėn, ir tai galėjo būti mūsų kelias Namo. Nereikėjo įveikti vandenynų ir mūryti naujų sienų. Mums reikėjo susikurti iš naujo save pačius. Prisiminiau kartą turguje – guvi močiutė ridikėlius pardavinėja. Na, apžiūrėjau, kurį čia ryšulėlį išs rinkus. O močiutė maloniai sako: „Rinkis, vaikeli, rinkis kur didesni, nesuvytę. Dabar gi kapitalizmas, – niekam nereikia suvytusio ridikėlio“.

Tęsinys kitame numeryje

Solistė Marijona Rakauskaitė

Atkelta iš 5 psl.

Knygos autorė, kalbėdama apie solistės balsą, sakė, kad M. Rakauskaitė jo netausojo, balsas buvo plataus diapazono, ji pati buvo kovotoja, ir su savo sudėtingu ir kaprizingu charakteriu šiems laikams jai būtų sudėtinga pritapti scenoje. Jos atliekamas repertuaras solistei labai tiko, ji dainavimui atidavė visą save, nesaugojo ir gana greitai sudegė.

Knygos pristatymo metu profesorės studentai paskaitė ištraukų iš Liudo Truikio ir Fausto Kiršos laisvųjų solistei, taip pat atliko keletą muzikinių kūrinių, o pati R. Lampsatyte akompanavo senuoju šių namų pianinu. Kai ji pakvietė pasidalinti savo prisiminimus apie solistę ir jos vyrą L. Truikį susirinkusius dalyvius, ne viena moteris kalbėjo, kad tai buvusi išskirtinė pora, ją labai dažnai matydavo pasivaikščiojimų metu

Laisvės alėjoje, solistė išsiskirdavo savo šukuosena ir rūbais. Buvo prisiminti ir seniai vykę apsilankymai šiuose namuose, kur vykdavo įvairūs vakarėliai, buvo švenčiamos šventės.

Gražių padėkos žodžių ir daug sveikinimų knygos pasirodymo proga sulaukusi jos autorė R. Lampsatyte sakė, kad knyga ji siekė ir supažindinti jaunimą su emigrantų gyvenimu bei jų veikla svetur. Pasak jos, pažintis su Marijona įkvėpė ir toliau tarp lietuvių ieškoti ypatingų užmirštų asmenybių, gilintis į ryšius tarp išeivijos ir Lietuvoje gyvenančių žmonių. Gaila, kad sovietmečiu garsi solistė buvo pamiršta, nes vengta fakto, jog Lietuvos stipriausia ir gražiausia primadona buvo gimusi ir užaugusi ne Lietuvoje, o Amerikoje, tad buvo ir artima, ir svetima, kaip ir visi emigrantai.

Profesorė R. Lampsatyte gražiai išleistas „Gyvenimo skiautes“ gruodžio pradžioje taip pat pristatė ir Klaipėdoje, Šiauliuose, kur atsirado nemažai garsiosios solistės gerbėjų. Jos knyga – puikus įnašas iš užmaršties prikeliant šviesias mūsų tautos asmenybes. □

2017 metų „Kultūros“ turinių rodyklė

Asmenybės

Babonaitė-Paplauskienė, Virginija. „Mane neški per meilę, per mirtį...“ (Kazys Bradūnas). – 2017.01.28, Nr.4. – 2017.02.04, Nr.5. – 2017.02.11, Nr.6.

Babonaitė-Paplauskienė, Virginija. Sugrįžę... į savo karalystę (A. Nyka-Niliūnas ir S. Laucevičiūtė-Čipkienė). – 2017.07.29, Nr.30.

Bačiulytė, Gustė. Lietuvių prozos novatorius Jurgis Savickis, vaizduojamą pasaulį grindęs paradokais ir ironija. – 2017.06.03, Nr.22.

Goštautas, Stasys. Prisiminimai apie Gerimątą Peniką. – 2017.10.21, Nr.38.

Indreika, Gediminas. Kazys Prišmantas – keliaujantis audėjas. – 2017.01.28, Nr.4.

Ivanauskienė, Jūratė. Bernardas Brazdžionis – žmogus, poetas, muziejninkas. – 2017.02.18, Nr.7. – 2017.02.25, Nr.8. – 2017.03.04, Nr.9. – 2017.03.11, Nr.10. – 2017.03.18, Nr.11.

Kolevinskienė, Žydronė. „Esu savaime pavasaryje...“ Antanui Vaičiulaičiui – 110. – 2017.01.21, Nr.3.

Kolevinskienė, Žydronė. Ilgesio pasakojimai: Nelei Mazalaitei – 110. – 2017.10.21, Nr.38.

Kolevinskienė, Žydronė. Vienišas žmogus svetimoje žemėje (Marius Katiškis). – 2017.01.14, Nr.2.

Kriaučiūnas, Romualdas. Algirdo Juliaus Greimo semiotinė veikla – kaip „kelionė per dykumą“. – 2017.09.02, Nr.31.

Krikštopaitis, Juozas A. Lidija Šimkutė. Trys susitikimai su poete. – 2017.09.16, Nr.33.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Valdui Adamkui – 91-erį – 2017.11.11, Nr.41.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Algimantas Baltakis: gyvenimas – meno kūrinys. – 2017.06.03, Nr.22. – 2017.06.10, Nr.23. – 2017.06.17, Nr.24. – 2017.06.24, Nr.25. – 2017.07.01, Nr.26.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Amžniosios vertybės – nepraeinančios (Gražbylė Vendauskaitė). – 2017.03.25, Nr.12. – 2017. 04.01, Nr.13. – 2017.04.08, Nr.14.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Rašytojo užrašai (Vytautas Jonas Šliūpas). – 2017.10.28, Nr.39. – 2017.11.04, Nr.40. – 2017.11.11, Nr.41. – 2017.11.18, Nr.42. – 2017.11.25, Nr.43. – 2017.12.02, Nr.44. – 2017.12.09, Nr.45. – 2017.12.16, Nr.46.

Petraitytė, Astrida. Dramatiškojo me-to sargybinis (Algirdas Patackas). – 2017.01.14, Nr. 2. – 2017.01.22, Nr.3.

Petraitytė, Astrida. Įkvepiančios asmenybės ir jų darbai (Vydūnas). – 2017.05.06, Nr.18.

Petraitytė, Astrida. Sugrįžtantys mūsų didieji, šįkart – Petras Klimas. – 2017.07.22, Nr.29.

Ruseckaitė, Aldona. Juozas Almis Jūragis: „Jei nešviestų gimtinės pavasarių šviesa...“ - 2017.10.07, Nr.36.

Ruseckaitė, Aldona. „Mano gyvenimas prasmingas ir aš labai dažnai jaučiu laimės pilną širdį...“ (Dalia Grinkevičiūtė). – 2017.05.20, Nr.20.

Ruseckaitė, Aldona. Vaižgantas. – 2017.09.30, Nr.35.

Ruseckaitė, Aldona. „Žmogaus siela man įdomesnė už kūną“ (Šatrijos Ragana). – 2017.04.08, Nr.14.

Škiudaitė, Audronė Viktorija. Istoriką Vincą Trumpą prisimenant. – 2017.04.22, Nr.16.

Škiudaitė, Audronė Viktorija. Unė – vienintelė (Unė Babickaitė-Graičiūnienė). – 2017.07.01, Nr.26.

Škiudaitė, Audronė Viktorija. Žymusis nepažįstamasis Adomas Sketeris. – 2017.01.21, Nr.3.

Žemaitytė, Aldona. Juozas Keliuotis: žurnalistikos princas ir elgeta. – 2017.09.30, Nr.35. – 2017.10.07, Nr.36.

Žemaitytė, Aldona. Kazio Bradūno šimtmečio ambasadorė. – 2017.12.23, Nr. 47.

Žemaitytė, Aldona. Panelė Ada (Adelė Dirsytė). – 2017.04.29, Nr.17. – 2017.05.06, Nr.18.

Žemaitytė, Aldona. Sėkmingo žmogaus istorija (Ramutė Vaičaitienė). – 2017.03.18, Nr.11.

Dailė

Dailininkas Jurgis Mikševičius pirmą kartą pristatytas Lietuvoje. – 2017.06.03, Nr.22.

Mažrimienė, Vida. Dešimt metų po šimtmečio: jubiliejinė paroda V. K. Jonyno galerijoje. – 2017.04.29, Nr.12.

Mažrimienė, Vida. Paveikslai sugrįžo į jaunystės miestą. – 2017.11.18, Nr.42.

Mažrimienė, Vida. Tarsi žaizdras pulsuojanti paletė. – 2017.12.02, Nr.44.

Meno aukštybių siekiančioji. – 2017.07.22, Nr.29.

Nauja Antano Mončio paroda V. Kasiulio muziejuje Vilniuje. Parengė G.M. – 2017.01.07, Nr.1.

Petraitytė, Astrida. Iš užribio išniręs dailininkas Henrikas Šalkauskas. – 2017.10.07, Nr.36.

Petraitytė, Astrida. Vytautas Kasiulis – piešėjas. – 2017.06.24, Nr.25.

Aldona Žemaitytė-Petrauskienė. Jono Žuko kūrybos magija. – 2017.12.30, Nr.48.

Žemaitytė, Aldona. Spalvų šokiai Algimanto Černiausko kosmose. – 2017.06.17, Nr.24.

Esė

Baranova, Jūratė. Tapti tuo, kas esi. – 2017.07.22, Nr.29.

Goštautas, Stasys. „Draugo“ draugų diskusijų ratelis. – 2017.02.04, Nr.5.

Gūzas, Eugenijus. Pagaliau pavyko. Pilsime memorialą Gedimino kalnui. – 2017.12.23, Nr. 47.

Kauneckas, Jonas. Aš esu lietuvis. – 2017.07.15, Nr.28.

Mendeika, Petras. Naisių modernistai. – 2017.12.16, Nr.46.

Šarakauskaitė, Diana. Ištikimybė, kuri kraujyje. – 2017.11.11, Nr.41.

Šarakauskaitė, Diana. Meilės laiškas dukrai, pradedančiai mokytis koldže. – 2017.11.04, Nr.40. – 2017.11.11, Nr.41.

Šerelytė, Renata. Apie laimės indeksą. – 2017.04.01, Nr.13.

Šerelytė, Renata. Apskritas interviu. – 2017.06.17, Nr.24.

Šerelytė, Renata. Apversti „neapverčiama“. – 2017.09.25, Nr.34.

Šerelytė, Renata. Brangi melodija iš senų laikų. – 2017.04.08, Nr.14.

Šerelytė, Renata. Dievo tamsos gylybė. – 2017.10.28, Nr.39.

Šerelytė, Renata. Eilėraščio sapnai. – 2017.06.03, Nr.22.

Šerelytė, Renata. Joninių nakties sapnas. – 2017.06.24, Nr.25.

Šerelytė, Renata. Gauti ir dalytis. – 2017.02.11, Nr.6.

Šerelytė, Renata. Giesmė stipriajai moteriai. – 2017.09.30, Nr.35.

Šerelytė, Renata. Istorija – tikra ir kostiuminė. – 2017.10.21, Nr.38.

Šerelytė, Renata. Kalba ir jos kultūra. – 2017.11.25, Nr.43.

Šerelytė, Renata. Kalba ir gyvenimas. – 2017.05.27, Nr.21.

Šerelytė, Renata. Kas yra dvasingumas? – 2017.02.25, Nr.8.

Šerelytė, Renata. Kas mes – „tauta“ ar „liaudis“? – 2017.09.16, Nr.33.

Šerelytė, Renata. Kibirkštis tamsoje. – 2017.01.14, Nr.2.

Šerelytė, Renata. Kultūrinis modelis ar kultūrinis getas? – 2017.01.21, Nr.3.

Šerelytė, Renata. Laisvas kalinys. – 2017.07.01, Nr.26.

Šerelytė, Renata. Mygtukai ir stebuklai. – 2017.05.27, Nr.21.

Šerelytė, Renata. Moteriškas identitetas. – 2017.02.04, Nr.5.

Šerelytė, Renata. Mūsų gyvenimo prasmės. – 2017.12.02, Nr.44.

Šerelytė, Renata. Negesinkite juoko šviesos. – 2017.01.28, Nr.4.

Šerelytė, Renata. Neparadinė Lietuva. – 2017.07.08, Nr.27.

Šerelytė, Renata. Nuostabi vasaros kelionė. – 2017.07.29, Nr. 30.

Šerelytė, Renata. Pavasario pranašai. – 2017.02.18, Nr.7.

Šerelytė, Renata. Poezija – gamta ir antgamtė. – 2017.05.20, Nr.20.

Šerelytė, Renata. Skaitymas kaip asmeninės drąsos testas. – 2017.03.18, Nr.11.

Šerelytė, Renata. Skaudantys Viešpaties kūno nareliai. – 2017.04.29, Nr.17.

Šerelytė, Renata. Šimtas minučių knygų mugėje. – 2017.03.04, Nr.9.

Šerelytė, Renata. Šviesioji ir tamsioji meilė. – 2017.05.06, Nr.18.

Šerelytė, Renata. Šviesiojo angelo pusėje. – 2017. 03.11, Nr.10.

Šerelytė, Renata. Tik nebūk drungnas. – 2017.06.10, Nr.23.

Šerelytė, Renata. Užmiršti – per didelė prabanga. – 2017.10.07, Nr.36.

Šerelytė, Renata. Žalia žalia, kur dairais. – 2017.05.13, Nr.19.

Šerelytė, Renata. Žiemos vėjas. – 2017.12.30, Nr.48.

Šerelytė, Renata. Žmogaus ir medžio būtis. – 2017.12.09, Nr.45.

Šerelytė, Renata. Žmogiškoji išmintis ir kvailybė. – 2017.11.04, Nr.40.

Valantinavičienė, Alina. Prisilietimai, susitikimai, pasikartojimai. – 2017.12.09, Nr.45. – 2017.12.16, Nr.46. – 2017.12.23, Nr. 47. – 2017.12.30, Nr.48.

Visvydas, Pranas. Pasitraukėme į artimą vasarvietę. – 2017.06.24, Nr.25.

Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Kai Hanibalas stovi už vartų. – 2017.09.09, Nr.32.

Žemaitytė, Aldona. Patriotizmo pliūpsniai. – 2017.04.15, Nr.15.

Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Sovietinio paveldo daigai ir ūgliai. – 2017.10.14, Nr.37.

Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Tauta ir jos atskalūnai. – 2017.11.18, Nr.42.

Etnografija

Vaškevičius, Algis. „Tautotyros metrašis“ skinasi kelių pas skaitytojus. – 2017.04.01, Nr.13.

Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Etnografinių kostiumų „miškas“. – 2017.09.09. Nr.32.

Fotografija

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Nuo žmonių portretų – prie Lietuvos portreto, arba Debesų ganytojas. – 2017.02.11, Nr.6.

Vaškevičius, Algis. Išleista Juozo Budraičio knyga apie Paryžių, kokio jau nėra. – 2017.01.14, Nr.2.

Vaškevičius, Algis. „Kaunas Photo“ festivalyje – ir ypatingos Australijos lietuvio fotografijos. – 2017.09.23, Nr.34.

Vaškevičius, Algis. Lietuvą pasiekė ypatingos fotografijos iš Vokietijos. – 2017.09.02, Nr.31.

Vaškevičius, Algis. Vasaros pradžioje – „Pliažo sezono“ atidarymas. – 2017.06.17, Nr.24.

In memoriam

Žemaitaitis, Algimantas. Pranas Visvydas (1922 II 4 – 2017 VIII 14). – 2017.11.11, Nr.41.

Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Donsiosios suvalkietės atminimui (Magdalena Birutė Stankūnienė). – 2017.12.02, Nr.44.

Istorija

Abromavičius, Stanislovas. Vilko vaiko istorija. – 2017.05.06, Nr.18. – 2017.05.13, Nr.19.

Bačiulienė, Rasa. Išstremti už tai, kad buvo darbštūs ir karštai mylėjo savo Tėvynę. – 2017.04.08, Nr.14. – 2017.04.15, Nr.15.

Bačiulienė, Rasa. Motinos laišakai iš Kizelago. – 2017.05.13, Nr.19. – 2017.05.20, Nr.20. - 2017.05.27, Nr.21.

Dumšienė, Perpetua. 1941 metai: didžiosios ir asmeninės istorijos sankirtos. – 2017.04.15, Nr.15. – 2017.04.22, Nr.16. – 2017.04.29, Nr.17. – 2017.05.06, Nr.18.

Dumšienė, Perpetua. Su Mirtimi teko žaisti šachmatais. – 2017.09.09, Nr.32. – 2017.09.16, Nr.33. – 2017.09.23, Nr.34.

Gronau, Zigfridas. Klyksmas vaiduoklių mieste. – 2017.05.20, Nr.20. – 2017.05.27, Nr.21.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Karas – per daug baisus žodis. Ukraina – naujoji VDR? – 2017.09.02, Nr.31.

Petraitytė, Astrida. Istorijos stigmatizuotieji: vilko vaikai. – 2017.06.17, Nr.24.

Knygos

Abromavičius, Stanislovas. Dviejų knygų istorijos. – 2017.06.10, Nr.23.

Abromavičius, Stanislovas. Knyga apie pokario pasipriešinimą. – 2017.09.16, Nr.33. – 2017.09.23, Nr.34.

Stanislovas, Abromavičius. Skaudi šeimos istorija. – 2017.12.09, Nr.45. – 2017.12.16, Nr.46.

Dukša, Tomas. Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemėlapis ir jo variantai. – 2017.10.07, Nr.36.

Goštautas, Stasys. Tarp meno ir atminties. – 2017.04.15, Nr.15.

Kriaučiūnas, Romualdas. Baso bingo šaukėjo atsiminimai. – 2017.07.29, Nr.30.

Kriaučiūnas, Romualdas. Laisvai tekantys pokalbiai su Valdu Adamkumi. – 2017.03.25, Nr.8.

Kriaučiūnas, Romualdas. Lietuvos nukryžiavimas 1944 – 1953 m. – 2017.12.09, Nr.45.

Kriaučiūnas, Romualdas. Pirmoji prezidentė Afrikoje. – 2017.04.29, Nr.17.

Kriaučiūnas, Romualdas. „...nes geriausia daugyba yra dalyba!“ – 2017.12.23, Nr.47.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Knygų pasaulis – erdvė ir laikas. – 2017.12.30, Nr.48.

Petraitytė, Astrida. Būtųjų mūsų mefistofelių grimasos. – 2017.10.14, Nr.37.

Petraitytė, Astrida. Paminklėliai būtajam kraštui. – 2017.01.28, Nr.4. – 2017.02.04, Nr.5.

Petraitytė, Astrida. Pasakojimas iš šungalvių epochos. – 2017.04.15, Nr.15.

Ruseckaitė, Aldona. Maironio sodas. – 2017.11.25, Nr.43.

Šerelytė, Renata. Naujos knygos. – 2017.02.04, Nr.5. – 2017.03.11, Nr.6. – 2017.04.15, Nr.15. - 2017.04.22, Nr.16. – 2017.09.09, Nr.32. – 2017.12.09, Nr.45.

Trečioji „Tremties vaikų“ epopėjos dalis. – 2017.03.18, Nr.11.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Maksimo Osipovo „Naminių paukščių klegesys“- lietuvių kalba. – 2017.04.22, Nr.16.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Nepatogi knyga apie pirmąjį sovietų okupacijos laikmetį. – 2017.10.14, Nr.37.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Švyturių „detektyvas“: nuo privataus tyrinėtojo iki profesionalaus farologo. – 2017.05.13, Nr.19.

Vaškevičius, Algis. Garsioji prieškarinio solistė Marijona Rakauskaitė atgimė profesorės Ramintos Lampsatytės knygoje. – 2017.12.30, Nr.48.

Vaškevičius, Algis. Knyga apie lietuvių kančias tremtyje išleista anglų kalba Australijoje. – 2017.07.22, Nr.29.

Vaškevičius, Algis. Netikėta: žinomas politikas parašė knygą apie garsų poetą. – 2017.02.25, Nr.8.

Vaškevičius, Algis. Skaitytojų teismui – knyga apie sovietų saugumo veiklą prieš lietuvių išėiviją. – 2017.06.24, Nr.25.

Žemaitytė, Aldona. Spalvingas ir džiugus knygos pasaulis. – 2017.06.03, Nr.22.

Žemaitytė, Aldona. Tarp tamsos ir šviesos. – 2017.02.18, Nr.2.

Kinas

Mendeikaitė, Ieva Marija. „Stiklo pilis“. – 2017.10.14, Nr.37.

Mendeikaitė, Ieva Marija. „Šeršeliafam“ – ieškokite moters. – 2017.12.02, Nr.44.

Petraitytė, Astrida. Latvijos filmai Baltijos kino dienose, Juoduoju kaspi-nu paženklintose. – 2017.09.02, Nr.31.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Apie meilės trikampį ir draugystę. – 2017.10.21, Nr.38.

Vaškevičius, Algis. Varšuvos kino festivalyje - ir malonūs lietuviški akcentai. – 2017.11.11, Nr.41.

Literatūra

Bandzevičiūtė-Žukauskienė, Deimantė. „Amerikos pirtyje“ metafora Jono Stasio Jokubkos ir Uptono Sinclair'io kūryboje. – 2017.02.25, Nr.8. – 2017.03.04, Nr.9. – 2017.03.11, Nr.10. – 2017.03.18, Nr.11.

Kolevinskienė, Žydronė. Lietuvių rašytojų draugija Amerikoje. – 2017.11.18, Nr.42. – 2017. 11.25, Nr.43.

Krupavičiūtė, Indrė. Alfonsas Nyka-Niliūnas ir prancūziškieji kontekstai. – 2017.06.10, Nr.23.

Nukelta į 8 psl.

2017 metų „Kultūros“ turinių rodyklė

Atkelta iš 7 psl.

Kazys Bradūnas – vienas kertinių iš-eivijos kultūrinių. Parengė G.M. – 2017.02.18, Nr.7.

Ruseckaitė, Aldona. Atsirado du neskelbti Maironio laišakai. – 2017.10.14, Nr.37.

Šerelytė, Renata. Nesijausti svetimu pasaulyje. – 2017.04.01, Nr.13.

Vaškevičius, Algis. 2017 metų Lietuvių rašytojų draugijos premija – profsorei Daliai Kuizinienei. – 2017.10.28, Nr.39.

Žukauskienė, Deimantė. Erdvės refleksijos Petro Babicko kelionių apybraižoje „Brazilija“. – 2017.07.08, Nr.27.

Menas

Goštautas, Stasys. Jonas Mekas Harvarde. – 2017.03.11, Nr.10.

Petraitytė, Astrida. Laikinojo laiko, tikėjimės, amžninieji ženklai. – 2017.04.22, Nr.16.

Petraitytė, Astrida. Prancūziškai žydiška salelė Vilniuje. – 2017.05.13, Nr.19.

Škiudienė, Rita. Tarpukario Lietuvos auksakaliai. – 2017.01.21, Nr.3. – 2017.01.28, Nr.4. – 2017.02.04, Nr.5.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Apie votų grožį, galią ir paskirtį. – 2017.11.04, Nr.40.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Demoniškų padarų ir kerinčių iliuzijų pasaulis. – 2017.02.18, Nr.7.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Pirmasis menininkas, kurio kūrinys nuskraidintas į Marsą – šiaulietis litvakas. – 2017.12.16, Nr.46.

Vaškevičius, Algis. Lietuva pagaliau atrado Mikalojaus Konstantino Čiurlionio mokytoją Kazimierą Stabrauską. – 2017.02.04, Nr.5.

Mokslas

Balašaitis, Antanas. Rūpestis dėl lietuviško žodžio. – 2017.04.01, Nr.3.

Gritėnienė, Aurelija. Amerika didžiajame „Lietuvių kalbos žodyne“. – 2017.10.28, Nr.39. – 2017.11.04, Nr.40.

Muzika

Matulionis, Vytautas. Iš širdies į širdį. – 2017.05.06, Nr.18.

Matulionis, Vytautas. Grožio dovana. – 2017.11.18, Nr.42.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Lietuvoje – melomanų renesansas. – 2017.10.28, Nr.39.

Petraitytė, Astrida. Senojo fortepijono ir kiti muzikiniai apžavai. – 2017.09.30, Nr.36.

Veličkaitė, Lidija. Šiaurės pašvaistė tarp Lietuvos ir Italijos. – 2017.02.11, Nr.6.

Poezija

Avižienytė, Sandra. – 2017.07.01, Nr.26.

Bakas, Vainius. – 2017.05.27, Nr.21.

Baltrušaitytė, Birutė. – 2017.01.28, Nr.4.

Bložė, Vytautas P. – 2017.12.30, Nr.48.

Bradūnas, Kazys. – 2017.02.18, Nr.2. – 2017.05.20, Nr.20. – 2017.12.23, Nr.47.

Čepauskaitė, Daiva. – 2017.12.09, Nr.45.

Degutytė, Janina. – 2017.05.27, Nr.21.

Girdzijauskaitė, Audronė. – 2017.01.07, Nr.1.

Jonauskas, Stasys. – 2017.06.17, Nr.24. – 2017.06.24, Nr.25. – 2017.07.29, Nr.30. – 2017.09.23, Nr.34.

Jonynas, Antanas A. – 2017.07.22, Nr.29.

Kalanavičius, Antanas. – 2017.10.14, Nr.37.

Krivicikas, Bronius. – 2017.10.07, Nr.36.

Kunčinas, Jurgis. – 2017.09.16, Nr.33.

Lygutaitė-Bucevičienė, Stasė. – 2017.07.01, Nr.26. – 2017.09.02, Nr.31. – 2017.09.09, Nr.32.

Marčėnas, Aidas. – 2017.04.22, Nr.16. – 2017.04.29, Nr.17. – 2017.05.13, Nr.19. – 2017.06.10, Nr.23. – 2017.07.08, Nr.24.

Martinaitis, Marcelijus. – 2017.05.27, Nr.21.

Merkelienė, Gitana. – 2017.11.18, Nr.42.

Mezginaitė, Elena. – 2017.03.18, Nr.11.

Mikuta, Algimantas. – 2017.01.07, Nr.1. – 2017.02.11, Nr.6.

Milašius, Oskaras. – 2017.01.21, Nr.3.

Nagys, Henrikas. – 2017.01.14, Nr.2. – 2017.02.25, Nr.8. – 2017.03.25, Nr.12.

Nastaravičius, Mindaugas. – 2017.05.27, Nr.21.

Navakas, Kęstutis. – 2017.02.18, Nr.7. – 2017.05.06, Nr.18.

Nyka-Niliūnas, Alfonsas. – 2017.03.25, Nr.12. – 2017.11.18, Nr.42.

Norvilas, Gytis. – 2017.10.21, Nr.38.

Puišytė, Aldona Elena. – 2017.04.08, Nr.14. – 2017.04.15, Nr.15.

Pūkelevičiūtė, Birutė. – 2017.09.30, Nr.35.

Radauskas, Henrikas. – 2017.02.04, Nr.5. – 2017.03.11, Nr.10. – 2017.04.01, Nr.13. – 2017.07.15, Nr.28. – 2017.11.11, Nr.41. – 2017.11.25, Nr.43, Nr.32. – 2017.12.16, Nr.46.

Stacevičius, Stasys. – 2017.03.18, Nr.22.

Stankevičius, Rimvydas. – 2017.04.01, Nr.13.

Strielkūnas, Jonas. – 2017.01.21, Nr.3. – 2017.01.28, Nr.4.. – 2017.09.09, Nr.32.– 2017.09.16, Nr.33. – 2017.11.04, Nr.40. – 2017.12.02, Nr.44.

Sutema, Liūnė. – 2017.01.14, Nr.2. – 2017.10.28, Nr.39. – 2017.11.25, Nr.43. – 2017.12.09, Nr.45.

Šarakauskaitė, Diana. – 2017.11.11, Nr.41.

Šimkus, Vladas. – 2017.04.22, Nr.16. – 2017.06.17, Nr.24.

Šimkutė, Lidija. – 2017.07.22, Nr.29.

Trimakas, Kęstutis A. – 2017.05.06, Nr.18. – 2017.07.15, Nr.28.

Vaičiūnaitė, Judita. – 2017.10.21, Nr.38.

Veiknys, Aivaras. – 2017.05.27, Nr.21.

Venclova, Tomas. – 2017.03.04, Nr.9. – 2017.06.03, Nr.22. – 2017.10.28, Nr.39.

Pokalbiai

Eilėraščių eilučių tąsa. Sandra Avižienytė kalbina Laima Apanavičienė. – 2017.10.21, Nr.38.

Karaliaučiaus krašto vaizdai akvarelėse apkeliavo daugybę šalių ir su laukė įvertinimo. Romaną Borisovą kalbina Algis Vaškevičius. – 2017.04.11, Nr.6.

„Ta mano mama Alė Rūta buvo fenomenas“. Vijolė Arbas kalbina Audronė V. Škiudaitė. – 2017.01.07, Nr.1.

Proza

Bleizgys, Gintaras. Karmelio kalno papėdėje. – 2017.10.07, Nr.36.

Degėsys, Liutauras. Tavo rytoj buvo

vakar. – 2017.03.04, Nr.9.

Iš Unės Babickaitės-Graičiūnienės atsiminimų. – 2017.07.08, Nr.27. – 2017.07.18, Nr.28.

Jakučiūnas, Andrius. Literatūros šaukstiniai, arba kaip laimėti karą, neiššovus nė kulkos. – 2017.03.11, Nr.10.

Granauskas, Romualdas. Duonos valgytojai. – 2017.06.10, Nr.23.

Granauskas, Romualdas. Šv. Pilimana. – 2017.04.08, Nr.14.

Kairevičius, Jonas. Mamikė virė muilą. – 2017.07.21, Nr.29. – 2017.07.29, Nr.30.

Kmita, Rimantas. Pietinia kronikas. – 2017.01.14, Nr.2.

Kondrotas, Saulius Tomas. Dvi novelės. – 2017.07.01, Nr.26.

Kvietkauskas, Mindaugas. Platanų šaknys. – 2017.02.25, Nr.8.

Mušinskas, Danielius. Nebylūs vandenys. – 2017.07.08, Nr.27.

Poisson, Sara. Istorija. – 2017.02.11, Nr.6.

Radvilavičiūtė, Giedra. Susipažinkite: tie, kuriuos sutikti norėčiau dar kartą. – 2017.03.15, Nr.12.

Radzevičiūtė, Undinė. Žuvys ir drakonai. – 2017.04.15, Nr.15

Rastauskas, Rolandas. Trečias tomas. – 2017.01.07, Nr.1.

Šerelytė, Renata. Žvaigždžių medžiaga. – 2017.02.18, Nr.7.

Šlepikas, Alvydas. Mano vardas – Marytė. – 2017.06.17, Nr.24.

Vilimaitė, Bitė. Trys novelės. – 2017.05.13, Nr.19.

Žemaitaitis, Algimantas. Po penkiasdešimties metų. – 2017.07.15, Nr.28. – 2017.07.22, Nr.29. – 2017.07.29, Nr.30.

Religija

Kriaučiūnas, Romualdas. Tuštėjantys vienuolynai – Antrojo Vatikano suvažiavimo pasekmė.- 2017.09.09, Nr.40.

Kuodytė, Jūratė. Klausimas Reformacijos minėjimo Lietuvoje kontekste. – 2017.12.16, Nr.46.

Kuodytė, Jūratė. Lietuvos diena Fatimoje. – 2017.11.04, Nr.40.

Kuodytė, Jūratė. Pažįstamas nepažįstamas palaimintasis Teofilus Matulionis. – 2017.07.08, Nr.27.

Mikelaitis, Gediminas. Kaip Vatikano II Susirinkimą vertino išeivijos lietuviai? – 2017.06.17, Nr.24. - 2017.06.24, Nr.25.

Mikelaitis, Gediminas. Kunigo Kęstučio A.Trimako kvietimas kurti ateities krikščionybę. – 2017.07.15, Nr.28.

Petraitytė, Astrida. Surinkimininkai protestantiškosios tradicijos kontekste. – 2017.12.23, Nr.47.

Renginiai

Babonaitė-Paplauskienė, Virginija. „Vivos plango, mortuos voco“. – 2017.09.30, Nr.35.

Kazlas, Rasa. Burning Man. – 2017.09.23, Nr.34.

Merkelienė, Gitana. „Gyvojo žodžio skambesys“ – LGUVO poetinis žygis, pasitinkant Lietuvos šimtmetį. – 2017.11.18, Nr.42.

Petraitytė, Astrida. „Auroros“ salvių nutviekstas Thomo Manno festivalis. – 2017.07.29, Nr.30.

Petraitytė, Astrida. Dokumentiniai liudijimai apie didįjį mūsų tautietį A. J. Greimą. – 2017.03.18, Nr.11.

Petraitytė, Astrida. 2014-ųjų Dangaus šimtinė – kritusi ir už mūsų laisvę... – 2017.02.25, Nr.8.

Petraitytė, Astrida. Jei ne susimirksėti, tai bent pažinti vieniems kitus. – 2017.09.09, Nr.32.

Petraitytė, Astrida. Kai asmeninis likimas tampa istoriniu. – 2017.10.28, Nr.39.

Petraitytė, Astrida. Knygų rūmams atvirstant į Knygų Knygos (Biblijos) rūmus. – 2017.02.25, Nr.8.

Petraitytė, Astrida. Pakruojis. Europos žydų paveldo dienų pradžia. – 2017.09.16, Nr.33.

Petraitytė, Astrida. Santaros-Šviesos desertai. – 2017.07.08, Nr.27.

Petraitytė, Astrida. Šiemetė preliudija Thomo Manno festivaliui – sąlytis su genius loci. – 2017.07.22, Nr.29.

Petraitytė, Astrida. Tragiškieji, mūsų komforto zoną žeidžiantys Herojai. – 2017.07.15, Nr.28.

Petraitytė, Astrida. Valstybės šimtmetis pagerbiamas meditatyvia tapyba. – 2017.12.09, Nr.45.

Petraitytė, Astrida. Vilniaus knygų mugės keturdienį atlaikius. – 2017.03.04, Nr.9. – 2017.03.11, Nr.10.

Petraitytė, Astrida. Vilniečio Samuelio Bako dosnus sugrįžimas. – 2017.12.02, Nr.44.

Petraitytė, Astrida. Žydiškojo Vilniaus atminimą pagerbiant. – 2017.06.03, Nr.22.

Šerelytė, Renata. Ilgesio spindulys. – 2017.07.01, Nr.26.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Smilkalų žemė. – 2017.02.15, Nr.8.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Šių laikų herojai: pasirodo, tokių yra. – 2017.03.25, Nr.12.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Valdovų rūmuose – seniausia spausdinta LDK knyga. – 2017.05.20, Nr.20.

Vaškevičius, Algis. Amerikiečių menininkas protėvių žemėje pristatė savo meninį projektą apie Holokaustą. – 2017.10.07, Nr.36.

Vaškevičius, Algis. Dovanotų darbų paroda – lyg spalvingas kaleidoskopas. – 2017.05.27, Nr.21.

Vaškevičius, Algis. Druskininkuose – lietuvių tapybos patriarcho Adomo Varno darbų paroda. – 2017.10.14, Nr.37.

Vaškevičius, Algis. Įamžinant garsiojo kraštiečio fotografo Algimanto Kezio atminimą – nuotraukų konkursas. – 2017.04.29, Nr.17.

Vaškevičius, Algis. Įvaizdį keičianti „Dizaino savaitė“ - originalu, netikėta, įdomu. – 2017.05.20, Nr.20.

Vaškevičius, Algis. Jau 15-osios Druskininkų vasaros su M. K. Čiurlioniu renginiai vėl kviečia muzikos ir meno gerbėjus. – 2017.07.15, Nr.28.

Vaškevičius, Algis. Kaune iš naujo atgimė *art deco* stiliaus spindesys. – 2017.11.04, Nr.40.

Vaškevičius, Algis. Kaune – originali ir neprieinama Fluxus judėjimo pradininko aikštė. – 2017.07.29, Nr.30.

Vaškevičius, Algis. Kaune – „Šiuolaikinis prancūzų ekspresionizmas ir ne tik“. – 2017.12.16, Nr.46.

Vaškevičius, Algis. Lietuvių kilmės kino režisierius iš Čikagos Kaune pristatė savo debiutinį filmą. – 2017.12.23, Nr.47.

Vaškevičius, Algis. Minint Stasio Santvaro 115-ąsias gimimo metines, prisiminta ir aktorė Rūta Staliliūnaitė. – 2017.07.01, Nr.26.

Vaškevičius, Algis. Pagerbiant garsųjį diplomata – „Sugiharos savaitės“ renginiai Kaune. – 2017.09.16, Nr.33.

Vaškevičius, Algis. Parodoje – laisvės linkėjimai Lietuvai. – 2017.03.25,

Nr.12.

Vaškevičius, Algis. Peizažas – ir tradicinis, jau pažįstamas, ir netikėtas. – 2017.04.22, Nr.16.

Veličkaitė, Lidija. Poezijos vakaras Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejuje. – 2017.06.10, Nr.23.

Zemlickas, Gediminas. Poezijos sala tarp Australijos ir Žemaitijos. – 2017.12.02, Nr.44.

Žemaitytė, Aldona. Palaimintojo Teofiliaus kryžius Bobriškyje. – 2017.06.24, Nr.25.

Kita

Apie skaitytojos pastebėjimus dėl rašinio „Istorinė „Margučio“ koncerto nuotrauka – Vilniuje“. – 2017.10.28, Nr.39.

Dereškevičienė, Elena. Širdys plakė vienu ritmu. – 2017.04.29, Nr.17.

Istorinė „Margučio“ koncerto nuotrauka – Vilniuje. – 2017.09.23, Nr.34.

Išrinkti 2017 metų knygų penketukai. – 2017.10.14, Nr.37.

Kriaučiūnas, Romualdas. „Pasaulio lietuvis“ – vizitinė kortelė. – 2017.10.21, Nr.38.

Kriaučiūnas, Romualdas. „Pasaulio vienybė – (...) tai tautų nacionalinė nepriklausomybė“. – 2017.01.21, Nr.3.

Kultūros kronika. – 2017.01.07, Nr.1. – 2017.01.14, Nr.2. – 2017.01.21, Nr.3. – 2017.01.28, Nr.4. – 2017.02.04, Nr.5. – 2017.02.11, Nr.6. – 2017. 02.18, Nr.7. – 2017.03.04, Nr.9. – 2017.03.11, Nr.10 – 2017.03.18, Nr.11. – 2017.03.25, Nr.12. – 2017.04.08, Nr.14. – 2017.04.15, Nr.15. – 2017.04.22, Nr. 16. – 2017.04.29, Nr.17. – 2017.05.06, Nr.18. – 2017.05.13, Nr.19. – 2017.05. 20, Nr.20. – 2017.05.27, Nr.21. – 2017.06.03, Nr.22. – 2017.06.10, Nr.23. – 2017.06.17, Nr.24. – 2017. 06.24, Nr.25. – 2017.07.08, Nr.27. – 2017.07.15, Nr.28. – 2017.07.22, Nr.29. – 2017.09.02, Nr.31. – 2017.09.09, Nr.32.- 2017.09.16, Nr.33. – 2017.09.23, Nr.34. – 2017.09.30, Nr.35. – 2017.10.07, Nr.36. – 2017.10.14, Nr.37. - 2017.10.21, Nr.38. – 2017.11.04, Nr.40. - 2017.11.11, Nr.41. – 2017.11.18, Nr.42. – 2017.12.02, Nr.44. – 2017.12.09, Nr.45. – 2017.12.16, Nr.46.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Vėl „SOS gyvūnai“: padėkite mums padėti jiems. – 2017.10.21, Nr.38.

Narušienė, Regina. Valdovų rūmų paramos komiteto JAV veikla. – 2017.09.02, Nr.31.

Ne viskas tikslu. Skaitytojos laiškas. – 2017.09.30, Nr.35.

Pasakojimas tęsiasi/ Fortsetzung folgt. – 2017.03.25, Nr.12.

Pastaba. (Alė Namikienė). – 2017.11.04, Nr.40.

Petraitytė, Astrida. Įvairiakalbis ir įvairia kultūris Rytprūsių kraštovaizdis: šandienos perspektyvos. – 2017.11.25, Nr.43.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Šimtas stotelių Lietuvai pažinti. – 2017.09.30, Nr.35.

Vaškevičius, Algis. Dovana atkurtos valstybės 100-metį pasitinkančiai Lietuvai – atnaujintas Vinco Kudirkos muziejus. – 2017.03.04, Nr.9.

Vaškevičius, Algis. F. Šopeno muziejus Varšuvoje stebina modernumu ir lankytojų gausa. – 2017.05.13, Nr.19.

Vaškevičius, Algis. Restauruotas Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus jau pakvietė pirmuosius lankytojus. – 2017.01.28, Nr.4.

Vaškevičius, Algis. Varmijos gotikinės pilys iki mūsų dienų mena labai tolimą ir šlovingą praeitį. – 2017.11.25, Nr.43.

Parengė Renata Šerelytė